

POLKU2030 - Suomen kestävä kehityksen politiikan arviointi

Muutospolkuja Agenda2030-tavoitteiden saavuttamiselle

2019

2021

2030

**1. POLIITTINEN
TAHTOTILA JA
MANDAATTI**

Agenda2030 hallitusohjelman perustaksi.

Julkaistaan tiekartta ja toimenpiteet siitä, kuinka Agenda2030-tavoitteisiin päästään.

Suomi on saavuttanut Agenda2030-tavoitteet.

**2. TAVOITTEIDEN
ASETTAMINEN
JA SEURANTA**

Aloitetaan prosessi, jossa määritellään kansalliset tavoitetasot Agenda2030-tavoitteille.

Asetetut tavoitetasot ohjaavat politiikkaa. Tavoitetasoja päivitetään tarvittaessa tutkimustietoon perustuen.

Suomen politiikan kestävyyttä seurataan ja arvioidaan systemaattisesti.

**3. TIETEELLINEN
TUKI**

Vahvistetaan kestävän kehityksen asiantuntijapaneelin asemaa ja resursseja.

Julkiset ja yksityiset investoinnit ja innovaatiot synnyttävät kestäviä ratkaisuja ja tukevat tavoitteisiin pääsyä.

Laaja yksityinen ja julkinen rahoitus tuottaa kestävän kehityksen innovaatioita ja tukee politiikka-johdonmukaisuutta.

**4. KESTÄVÄN KEHITYKSEN
BUDJETOINTI JA
INVESTOINNIT**

Kestävän kehityksen budjettitar-kastelua laajennetaan ja budjetin kestävyydelle asetetaan tavoitteet.

Kehitysyhteistyömäärärahat ovat merkittävällä kasvu-uralla ja politiikan johdonmukaisuus on kasvanut huomattavasti.

Suomen ulkopoliittikka tukee linjakkaasti ja riittävillä resursseilla Agenda2030:n saavuttamista globaalisti ja myös EU:ssa.

**5. ULKO- JA KEHITYS-
POLITIikka**

Kestävä kehitys huomioidaan nykyistä paremmin Suomen ulko-politiikassa (ml. kehityspolitiikka) kaikilla hallinnonaloilla.

#Polku2030

1. Kestävän kehityksen ajattelussa tarvitaan **kokonaisvaltaisempi tulkinta**
2. Suomella on tekemistä erityisesti **eriarvoistumiseen, ilmastonmuutokseen, ympäristön tilaan ja kulutukseen** liittyen.
3. Suomen tulee **näyttää mallia**.
4. Hallituksen tulee tuottaa uskottava **kansallinen tiekartta** siitä, kuinka Suomi saavuttaa Agenda2030-tavoitteet
5. Kestävä kehitys saatava otsikkotasolta lainsäädäntöön sekä **valtavirtaistettua kaikkeen ulkopolitiikkaan**.
6. **Agenda2030-tavoitteisiin pääseminen hallitusohjelman perustaksi.**

**Kestävän kehityksen ajattelu kolmena
pilarina ei riitä.**

**On otettava käyttöön
kokonaisvaltaisempi tulkinta
(esim. ns. donitsimalli).**

A photograph of a snowy winter landscape. A road with tire tracks leads through a snow-covered field towards a line of trees. The trees are heavily laden with snow, and the sky is a pale, hazy blue. The overall scene is serene and wintry.

**Agenda2030 toimeenpano:
Suomella on vielä tekemistä erityisesti
eriarvoistumiseen,
ilmastonmuutokseen, ympäristön
tilaan ja kulutukseen liittyen.**

#Polku2030

Yksikään maa ei ole vielä esittänyt uskottavaa suunnitelmaa, jolla Agenda2030:n tavoitteisiin päästään.

Suomi voi näyttää mallia. Siihen on kaikki mahdollisuudet, sillä olemme monilla mittareilla maailman parhaita.

Hallituksen tulee tuottaa uskottava kansallinen tiekartta siitä, kuinka Suomi saavuttaa Agenda2030-tavoitteet. Sen yhteyteen tarvitaan mitattavat, kansalliset tavoitetasot.

**Hallituksen tulee ohjata julkisia varoja
kestävään kehitykseen entistä
johdonmukaisemmin.**

**Kestävä kehitys saatava otsikkotasolta
lainsäädäntöön sekä valtavirtaistettua
kaikkeen ulkopolitiikkaan.**

Jotta nämä voivat toteutua, tulee seuraavien hallitusten ottaa Agenda2030-tavoitteisiin pääseminen hallitusohjelman perustaksi.

Arviointi kertoo Suomen kestäväan kehityksen politiikkamallin rakenteellisista kehittämistarpeista

	Vahvuudet	Heikkoudet
Instituutiot 	<ul style="list-style-type: none"> • Monipuolinen ja osallistava toimintamalli • Kestävyyssajattelu näkyy melko hyvin ministeriöiden strategioissa	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävä kehitys ei ole riittävästi integroituu koko hallinnon toimintaan • Työmäärään nähden heikosti resursoitu valtionhallinnossa • Siiloutuminen on ongelma
Intressit 	<ul style="list-style-type: none"> • Intressiristiriitoja kyetään sovittamaan laajasti jaettujen tavoitteiden ja prosessien, kuten Agenda2030-selonteon ja budjettiarvioinnin, avulla	<ul style="list-style-type: none"> • Intressiristiriidat vähentävät politiikan johdonmukaisuutta ja muutosvoimaisuutta
Ideat 	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävä kehitys on laajasti jaettu ja valtavirtaistunut tavoite	<ul style="list-style-type: none"> • Käytännössä monista kestäväan kehitykseen liittyvistä ratkaisuista ollaan eri mieltä
Informaatio 	<ul style="list-style-type: none"> • Kestäväan kehityksen tilasta ja erilaisista ratkaisuista on paljon tietoa saatavilla	<ul style="list-style-type: none"> • Indikaattoreiden ja tutkimustiedon hyödyntäminen päätöksenteossa on puutteellista

Luonnon ja ympäristön tila

- Kuollut puu metsissä ja luontoarvoiltaan arvokkaat maatalousalueet
- Suomen jokien fosfori- ja typpikuorma Itämereen
- Rikki- ja typpipäästöt sekä pienhiukkasten päästöt ilmaan Suomessa
- Tilastoidut ympäristönsuojelumenot Suomessa

Julkiset hankinnat ja kuluttaminen

- Kulutuksen hiilijalanjälki
- Kasvis-, liha- ja kalaperäisten elintarvikkeiden kulutus
- Yhdyskuntajätteen kehittyminen
- Ensirekisteröityjen henkilö- ja pakettiautojen keskimääräiset hiilidioksidipäästöt

Resurssiviisas talous ja hiilineutraali yhteiskunta

- Kasvihuonekaasupäästöt ja -poistumat
- Luonnonvarojen kulutus, RMC (raw material consumption) jaottelu
- Puuston kasvu ja poistuma
- Uusiutuvan energian osuus energian loppukäytöstä
- Tekesin rahoitus resurssitehokkaiisiin ja hiilineutraaleihin ratkaisuihin

Yhteiskunnallinen eriarvoisuus

- Perustoimeentulotuen saajien määrät ja alueellinen jakautuminen
- Tuloerot (Gini-kerroin, pienituloisuusaste, pienimmän ja suurimman kymmenesosan tulokehitys)
- Nuorten aikuisten (18–25-vuotiaiden) tyytyväisyys elämäänsä
- Kiintiöpakolaisten määrät ja turvapaikanhakijoiden/ myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden määrät

Syrjäytyminen ja yhteiskunnallinen osallisuus

- Syrjinnän tai yksinäisyyden kokemus
- Äänestysaktiivisuus
- Työn tai koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret
- Nuorten luottamus yhteiskuntaan ja sen tulevaisuuteen
- Suomen kehitys Corruption Perceptions ja World Press Freedom -indekseillä

Terveyden edellytykset

- Väestön lihavuus
- Koettu hyvinvointi eri väestöryhmissä alueittain
- Alueellisesti yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset terveys- ja hyvinvointipalvelut
- Naisiin kohdistuva väkivalta / turvakotien käyttö

Työelämä, laatu ja muutos

- Naisten keskiansiot miehiin verrattuna
- Työllisyysaste (Tilastokeskus, työvoimatutkimus)
- Hyvä työelämä
- Työelämän globaali vastuu

Globaali vastuu ja johdonmukaisuus

- Suomen kehitys yhteistyörahoituksen kehitys
- Suomen kehitys Commitment to Development-indeksin kauppapolitiikkaa mittaavalla osa-indeksillä
- Suomen osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan
- Suomen tuonti ja vienti tonneittain ja materiaaliryhmittäin

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

- Lukutaidon ja nuorten yhteiskuntataitojen kehitys
- Tutkimus- ja kehittämismenojen osuus bruttokansantuotteesta
- Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus sekä osallistuminen aikuiskoulutukseen
- Kestävän kehityksen sertifikaatin omaavien päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten määrä
- Kirjastopalveluiden käyttö

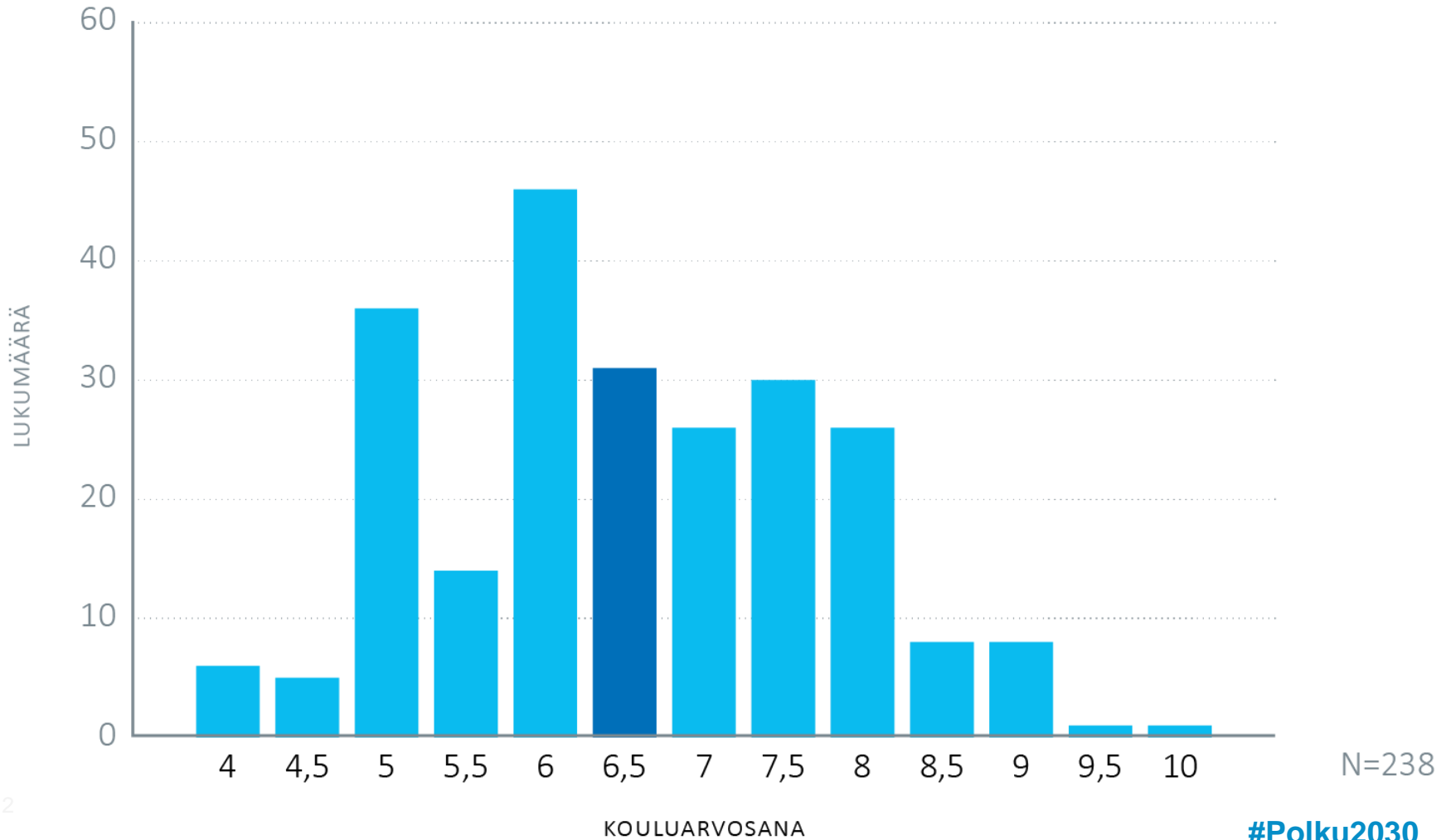
Asuminen ja yhdyskunnat

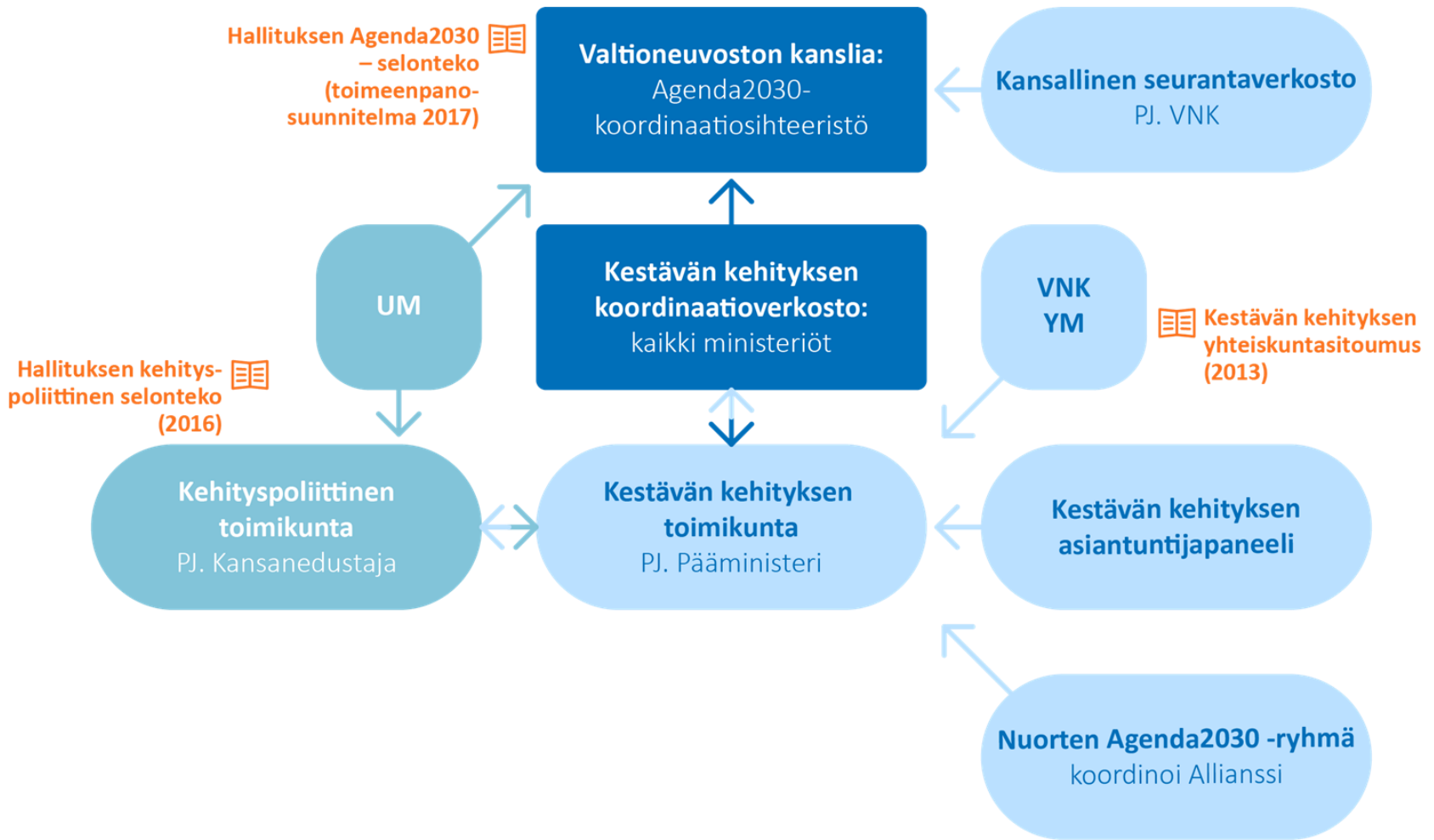
- Asumismenot
- Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus
- Kotona asuvat yli 75-vuotiaat
- Tulvariski
- Yhdyskuntarakenteen eheys ja joukkoliikenteen toimintaedellytykset

Kyselyyn vastaajat antoivat Suomen **kestävän kehityksen politiikalle** kouluarvosanan **6,5**.

Laaja-alaisuus ja pitkäjänteisyys Suomen kestävän kehityksen toimintamallin vahvuuksia.

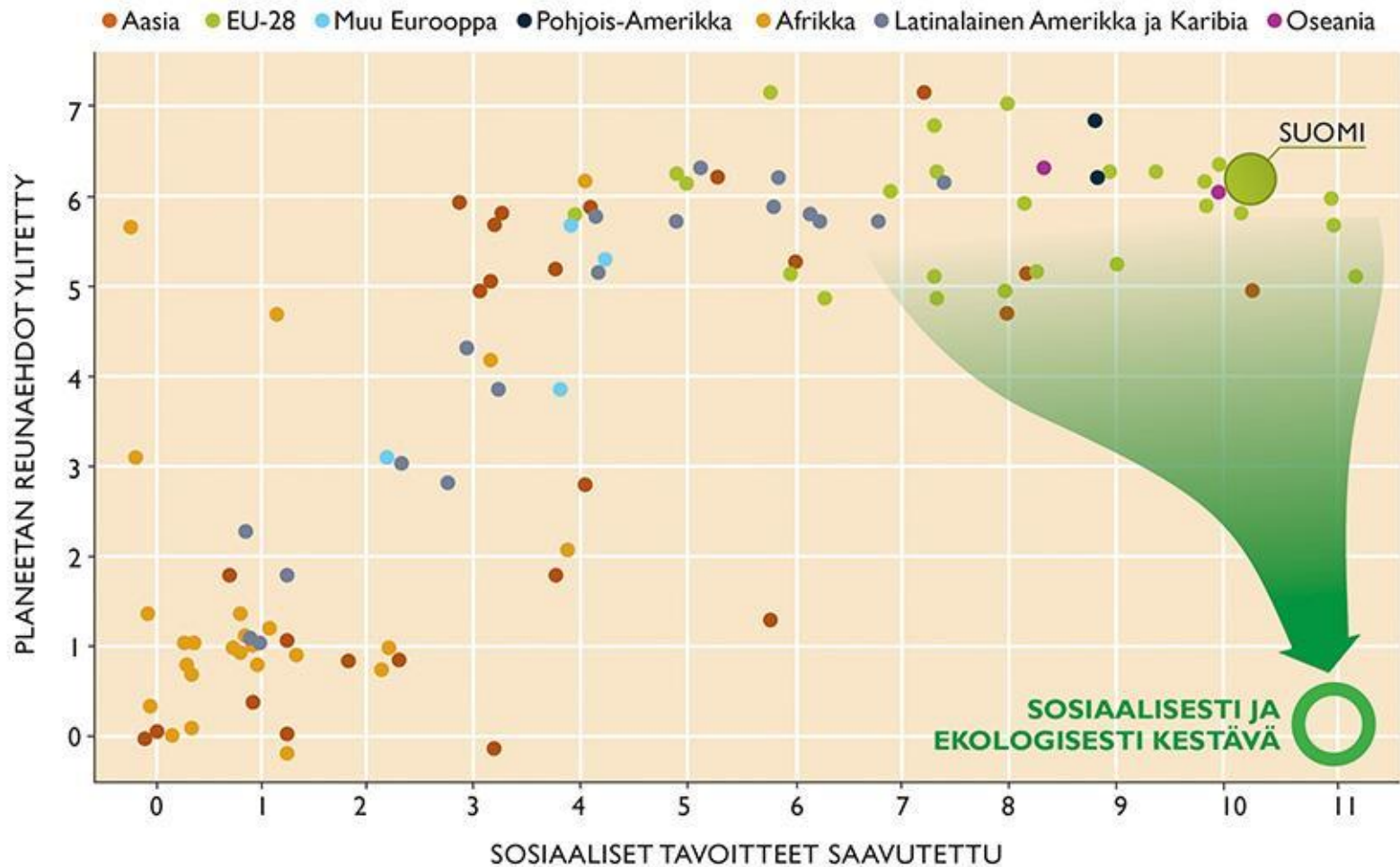

POLKU2030-arviointi nojaa monipuoliseen aineistoon ja laajasti osallistavaan prosessiin.

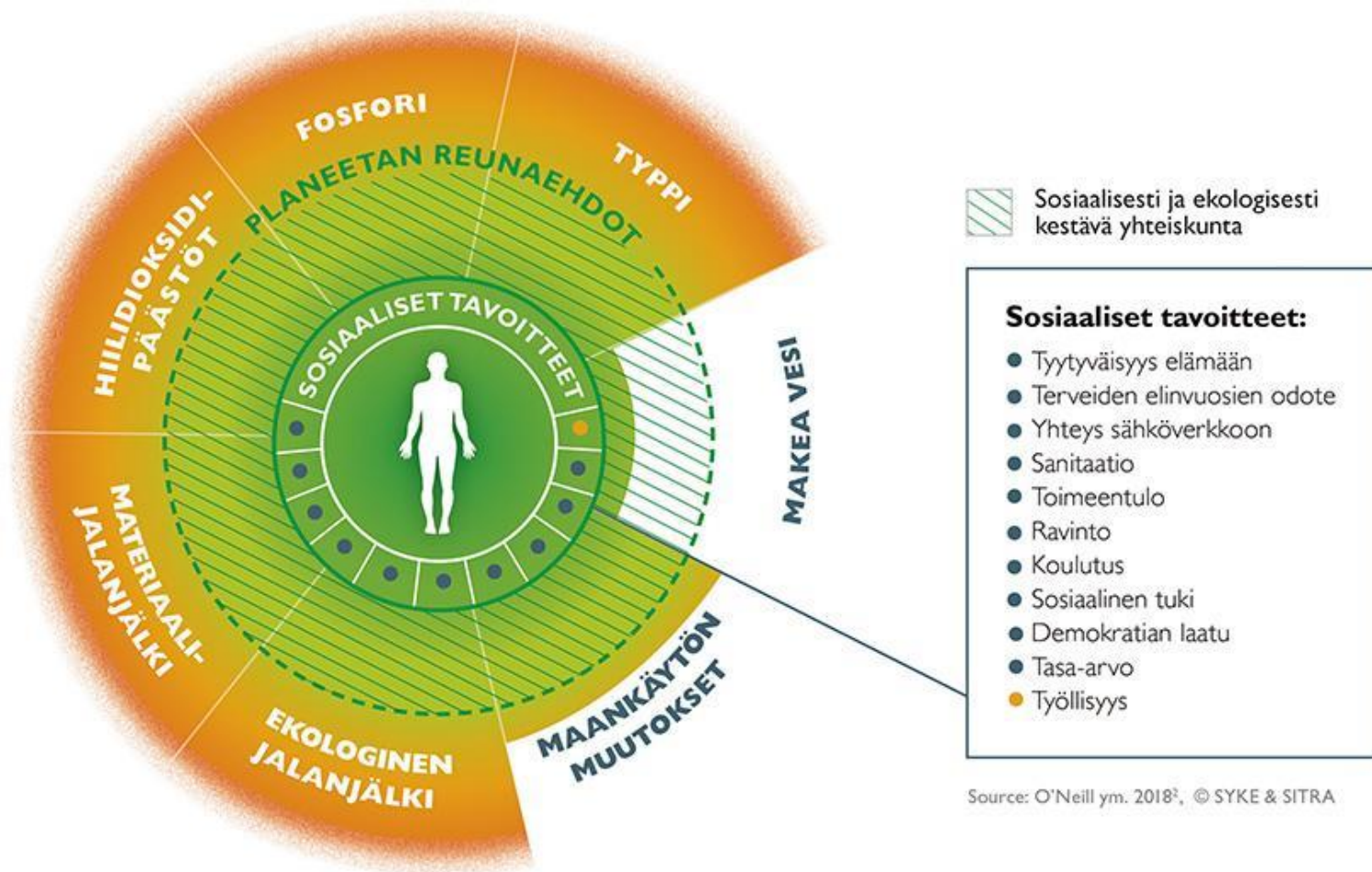
Indikaattorit	SDG Index and Dashboards -indikaattorit Kestävän kehityksen tila -seurantajärjestelmän 10 indikaattorikoria, Helsus Policy Dialogues -materiaali (asiantuntija-arviot indikaattoreista ja työpajat)
Keskeiset asiakirjat	Hallituksen ohjelmia ja strategioita Kehitysyhteistyöhankkeiden valmisteluasiakirjoja, E- ja U-kirjelmia
Kyselyt (N = 238)	Suljettu kysely kestävän kehityksen politiikan keskeisille toimijoille Avoin kysely
Haastattelut (n. 80 haastateltavaa)	Keskeiset asiantuntijat Kaikkien ministeriöiden edustajat Kestävän kehityksen asiantuntijapaneeli Alustaviin tuloksiin liittyviä keskeisiä sidosryhmien edustajia
Työpajat (3 kpl)	Kaksi avointa sidosryhmätyöpajaa (noin 80 ja 40 osallistujaa) Kansainvälinen asiantuntijatyöpaja

Yksikään maailman maa ei ole saavuttanut korkeaa hyvinvointia ekologisesti kestävällä tavalla

Lähde: O'Neill ym. 2018, © SYKE & SITRA

Mitkä planeetan reunaehdot Suomi ylittää?

Source: O'Neill ym. 2018², © SYKE & SITRA